

Herrgårdsnytt 2024

© Göran Ulväng.

Herrgårdsnytt är ett nyhetsbrev som har skickats ut sedan september 2012 och innehåller information om konferenser, nya forskningsprojekt, böcker, artiklar, utställningar eller annat som bidrar till kunskapsupbyggnaden om slott och herrgårdar.

Herrgårdsnytt nummer 125, 20241201

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1020 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

CFP, Rural History, 9-12 September 2025, Coimbra, Portugal.
<https://ruralhistory2025.org/>

CFP, Old wealth uncovered. Inequalities and intergenerational transfer in the long run (15th to 20th centuries). 2-3 June 2025, Lund University, Sweden. Deadline för abstracts: fredag 31 januari 2025. <https://posthumusinstitute.org/wp-content/uploads/sites/708/2024/10/CfP-Old-wealth-uncovered.pdf>

CFP, Stad och land under 1700-talet. Nationell 1700-talskonferens anordnad av Sällskapet för 1700-talsstudier, 7–9 maj 2025 på Sättra brunn. Deadline för abstracts: fredag 31 januari 2025. <https://1700-tal.se/call-for-paper>

The 15th European Social Science History Conference, 26 - 29 March 2025, Leiden, The Netherlands. <https://esshc.iisg.amsterdam/en/esshc-conference-2025>

Workshop 3: Servants' networks and relationships: within and beyond the country house, 21st January 2025, Uppsala University. <https://countryhouseservants.mmu.ac.uk/2024/10/25/workshop-3-servants-networks-and-relationships/>

2.LITTERATUR

Böcker

Att skapa historia i herrgårdslandskap. Stora Eks gård i Västergötland före 1800-talet, av Ulrich Lange, Hantverkslaboratoriet Göteborgs universitet Mariestad, 2024.

Emelie Antell och Tjusterby, av Bo Lönnqvist, 2024. (Säljs genom Lovisa bokhandel, tilaukset@loviisankirjakauppa.fi, eller genom Tjusterby Godsaktiebolag)

Klosterliv – en historia om spiritualitet mitt i världen, av Martin Berntson, Artos & Norma Bokförlag, 2024

Hästen och människan. En fyratusenårig historia, av Charlotte Borgerud, Natur & Kultur, 2024.

Avlönat hushållsarbete i Sverige 1890–1939. Kvinnor, klass och hierarkier i

en brytningstid, av Sofi Vedin,
Institutionen för samhälls- och kulturvetenskap, Karlstads universitet
Disputation, 2024

Artiklar

Fideikommiss som kulturarv. Argumentation vid förlängningar av fideikommiss 1995-2006, av Magnus Bergman, *Historisk tidskrift* 4/2024.

Elite Reproduction and Power in the Neoliberal Era: The Image-Making of King Carl XVI Gustaf as 'Sweden's Leader', av Mikael Holmqvist, *Cultural Sociology*, 2024.

[Elite Reproduction and Power in the Neoliberal Era: The Image-Making of King Carl XVI Gustaf as 'Sweden's Leader' - Mikael Holmqvist, 2024](#)

Aristocrats and Refined Peasants. The Concept of Aristocracy in Swedish Historiography, av Alexander Isacson, *Royal Studies journal*, 11/2024.
[Aristocrats and Refined Peasants: The Concept of Aristocracy in Swedish Historiography | Royal Studies Journal](#)

Impartial Administration and Peaceful Agrarian Reform: The Foundations for Democracy in Scandinavia, av David Andersen, *American Political Science Review*, 2023, [PSR_2300020_54..68](#)

Profilering av de kungliga slottsparkerna, av Kolbjörn Waern, *Lustgården* 2024.

En bergsmansgård från 1700-talet, av Helena Kåks, *Lustgården* 2024.

Nytt ljus på von Echstedtska gården, av Karin Åberg Waern, *Lustgården* 2024.

Vegeholms slottspark, av Stefan von Geijer, *Lustgården* 2024.

När och varför ändrade Löta säteri i Björnlunda socken namn till Jakobsberg?, av Michael Lundholm, *Släkthistoriska studier*, 1/2024.
<https://publicera.kb.se/shs/article/view/15565>

Tre Jerspersson och en Gripensköld. Om fyra bröder i 1600-talets Östergötland, av Göran Sparrlöf *Släkthistoriska studier*, 2/2024.
<https://publicera.kb.se/shs/article/view/18745>

Tidskrifter

Övrigt

If these walls could talk: A study of material and social culture at Fossesholm Manor and the cultivating of a genteel persona, av Maria

Forsblad Grinderud, masteruppsats, Stockholms universitet, Humanistiska fakulteten, Institutionen för kultur och estetik.
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-235667>

3.FORSKNINGSPROJEKT

Gamla pengar. Ekonomisk ojämlikhet, arv och social (o)rörlighet i Sverige, 1850-1950.

Martin Dackling, Lunds universitet. Vetenskapsrådet.

Kvarnkapacitet och kvarnmonopol i det tidigmoderna Sverige, 1625–1825.

Martin Andersson, SLU. Vetenskapsrådet.

Tidigmodern ojämlikhet genom maskinlästa förmögenhetsregister.

Kerstin Enflo, Lunds universitet. Vetenskapsrådet.

4.UTSTÄLLNINGAR

Glittrar och bockar – herrgårdsfolkets två världar. Villa Hagasund, Helsingfors.

25.10.2024–31.8.2025

<https://villahagasund.fi/utstallning/glittrar-och-bockar-herrgardsfolkets-tva-varldar/>

Herrgården vid Kungsvägen, Esbo stadsmuseum

26.10.2023–1.6.2025

<https://www.espoo.fi/sv/evenemang/espooevents:agff7ucwu4>

Slaget om Europa. Kriget och konsten under trettioåriga kriget Livrustkammaren

25 oktober 2024 – 31 augusti 2025

<https://livrustkammaren.se/utstallningar/slaget-om-europa-kriget-och-konsten/>

Romantiken – ett sätt att se, Nationalmuseum

26 september 2024 – 5 januari 2025

<https://www.nationalmuseum.se/utst%C3%A4llningar/romantiken>

Sagan om Sofiero – från kunglig park till folkets trädgård. Sofiero slott.

Ny permanent utställning 5 juni 2024-

Pengar!

Ekonomiska

museet

1 juni 2024 –

<https://svenskhistoria.se/pengar/>

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utställningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott

20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

5.ÖVRIGT

Doktorandtjänst Agrarhistoria, SLU i projektet "Kvarnkapacitet och kvarnmonopol i det tidigmoderna Sverige, 1625–1825".

Sista ansökningsdag är den 6 januari 2025.

<https://www.slu.se/om-slu/jobba-pa-slu/lediga-tjanster/?rmpage=job&rmjob=11689&rmlang=SE>

Föreningen för dendrologi och parkvård, preliminärt vårprogram 2025

Innehåller bl.a. exkursion och besök på Torup och Skabersjö i Skåne, Svartsjö och Drottningholm i Uppland, och Almnäs i Västergötland. Se mer på www.dendrologerna.se

Föredrag om Skoklosters ägare 12 december

"Familjerna på Skokloster: Wrangel, Brahe och von Essen", av Mårten Hougström och Kim von Essen, Genealogisk Föreningen, <https://www.genealogi.net/>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning
stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.
<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center for herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har åtta konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

Nordiskt slotts- och herrgårdssymposium

Sedan 1999 har de nordiska länderna turats om att ordna ett symposium om slott och herrgårdar, med syfte att sammanföra forskare, museitjänstemän och gårdsägare.
<https://herregaardsforskning.dk/netvaerk/nordisk-slots-og-herregaardssymposium/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 400 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 250 000 personer, i Sverige och Finland. Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

- 1) via hemsidans sökformulär på:
<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller
- 2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2024:

Genomgång av de adliga bouppteckningarna i Göta och Svea hovrätter påbörjad, med syfte att kartlägga ägarförhållandena på herrgårdarna i Sverige och slå fast herrgårdarnas och godsens storlek från mellan 1740 och 1900. Hittills har jag gått igenom 900 bouppteckningar. Informationen läggs ut kontinuerligt i databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på: <https://varmlandskindustriehistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i->

[herrgardsdatabasen](#) och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 124, 20241101

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1010 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

Databasen Sveriges herrgårdar fylls ständigt på med nya data, nu senast med uppgifter från P G Vejdes bok *Kronobergs läns herrgårdar. Historisk översikt jämte ägarlängder* (1928) och O Sundholms *Säterier i Skara stift* (1975), samt Hanna Källströms *Det medeltida Sverige, Uppland 1:13, Långhundra och Ärlinghundra härader*.

Arbetet med att lägga in uppgifter om ägare och herrgårdars och godsens storlek utifrån adliga bouppteckningar i Göta hovrätt fortsätter. Hittills har data samlats in från 665 bouppteckningar för tiden 1736 till 1755. Näst kommer jag att fortsätta med perioden 1790 till 1810.

Genom denna insamling börjar vi nu få en klarare bild av ägandet och herrgårdarnas storlek i södra Sverige under 1700-talet. Småland och Västergötland var de herrgårds-tätaste landskapen i Sverige i början av 1700-talet med många medelstora och små herrgårdar med tillhörande gods. Under seklets andra hälft decimerades herrgårdarna genom dels arvsskiften, dels utförsäljningar av både herrgårdar och godsens bondgårdar. Köpare var i många fall bönder som styckade upp egendomarna till bondgårdar. Ståndspersonernas behov av att bo ståndsmissigt ledde dock till att de istället köpte bondgårdar som

bebyggdes herrskapsmässigt, därav det stora antalet ståndsgårdar i framförallt Småland.

1.KONFERENSER

CFP, Rural History, 9-12 September 2025, Coimbra, Portugal.
<https://ruralhistory2025.org/>

CFP, Stad och land under 1700-talet. Nationell 1700-talskonferens anordnad av Sällskapet för 1700-talsstudier, 7–9 maj 2025 på Sättra brunn. Deadline för abstracts: fredag 31 januari 2025. <https://1700-tal.se/call-for-paper>

The 15th European Social Science History Conference, 26 - 29 March 2025, Leiden, The Netherlands.
<https://esshc.iisg.amsterdam/en/esshc-conference-2025>

CFP, Workshop 3: Servants' networks and relationships: within and beyond the country house, 21st January 2025, Uppsala University.
<https://countryhouseservants.mmu.ac.uk/2024/10/25/workshop-3-servants-networks-and-relationships/>

2.LITTERATUR

Böcker

En adelsdam i kök och salong. Betty Gyllensvärd – kvinnan, livet recepten, av Jonas Wallin, Historiska Media, 2024.

Det medeltida Sverige, Uppland 1:13, Långhundra och Ärlinghundra härad. Hanna Källström, Riksarkivet 2024.

Linné. Natur och nation, av Lisbet Rausing, Bokförlaget Stolpe, 2024.

Artiklar

Skånelaholm. En resa genom svensk historia", av Thorsten Sandberg, *Gods & Gårdar*, oktober 2024.

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Slaget om Europa. Kriget och konsten under trettioåriga kriget Livrustkammaren

25 oktober 2024 – 31 augusti 2025

<https://livrustkammaren.se/utstallningar/slaget-om-europa-kriget-och-konsten/>

Romantiken – ett sätt att se, Nationalmuseum

26 september 2024 – 5 januari 2025

<https://www.nationalmuseum.se/utst%C3%A4llningar/romantiken>

Sagan om Sofiero – från kunglig park till folkets trädgård. Sofiero slott.

Ny permanent utställning 5 juni 2024-

Pengar!

Ekonomiska

museet

1 juni 2024 –

<https://svenskhistoria.se/pengar/>

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utstallningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott
20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

5. ÖVRIGT

Riddarhuset föreläsningsserie

5 NOVEMBER kl. 18.00.

Biblioteket på Lövestabruk. Perspektiv på Charles de Geers boksamlande, av Peter Sjökvist, docent, bibliotekarie vid Uppsala universitetsbibliotek

12 NOVEMBER kl. 18.00

Mer än bara böcker. Herrgårdsbiblioteket som kunskapskälla, av Viveka Adelswärd, professor em.

Herrgårdsbibliotekets hemligheter. Från döda duvor till gömda brev

Mats Rehnström, antikvariatsbokhandlare

3 DECEMBER kl. 18.00

En inlevelsefull reseskildrare och en framsynt arkitekt. Om far och son Löfvenskiöld

Carl Fredric Löfvenskiöld. Resenär i Europa 1799–1801

Simon Ström, antikvariatsbokhandlare

Charles Emil Löfvenskiöld. Lantbruksarkitekt och visionär

Svante Helmbaek Tirén, intendent vid Konstakademien

Föredrag om Skoklosters ägare 12 december

”Familjerna på Skokloster: Wrangel, Brahe och von Essen”, av Mårten Hougström och Kim von Essen, Genealogisk Föreningen, <https://www.genealogi.net/>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har åtta konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

Nordiskt slotts- och herrgårdssymposium

Sedan 1999 har de nordiska länderna turats om att ordna ett symposium om slott och herrgårdar, med syfte att sammanföra forskare, museitjänstemän och gårdsägare.

<https://herregaardsforskning.dk/netvaerk/nordisk-slots-og-herregaardssymposium/>

6. HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 400 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 250 000 personer, i Sverige och Finland. Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen>, eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu>.

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2024:

Genomgång av de adliga bouppteckningarna i Göta och Svea hovrätter påbörjad, med syfte att kartlägga ägarförhållandena på herrgårdarna i Sverige och slå fast herrgårdarnas och godsens storlek från mellan 1740 och 1900. Hittills har jag gått igenom 900 bouppteckningar. Informationen läggs ut kontinuerligt i databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på: <https://varmlandskindustriehistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni

vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landerier" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 123, 20241002

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1010 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

CFP, Rural History, 9-12 September, Coimbra, Portugal.
<https://ruralhistory2025.org/>

CFP, Stad och land under 1700-talet. Nationell 1700-talskonferens anordnad av Sällskapet för 1700-talsstudier, 7–9 maj 2025 på Sättra brunn. Deadline för abstracts: fredag 31 januari 2025.
<https://1700-tal.se/call-for-paper>

Nodes of knowledge – manor houses in the 18th century. Final conference of the research project Herrenhauszentrum des Ostseeraums, 23 – 26 October 2024, Universität Greifswald

<https://cdfi.uni-greifswald.de/en/art-history/research/research-centre-for-manors-in-the-baltic-sea-region/appointments/event-details/n/final-conference-nodes-of-knowledge-manor-houses-in-the-18th-century-183417/>

2.LITTERATUR

Böcker

Att fästa sig vid staten. Äktenskap, arbete och ansvar i svensk samhällsdebatt 1750–1830, av Karin Hassan Jansson, Nordic Academic Press, 2024.

Varje tugga är en tanke. Svensk matkultur under 800 år, av Richard Tellström, Natur & Kultur, 2024.

Axel Munthes & drottning Victorias trädgårdsuniversum, av Dan Rosenholm, Themis, 2024.

Swedish and Finnish Historiographies of the Swedish Realm, c. 1520–1809

Shared Past, Different Interpretations?, av Miia Kuha & Petri Karonen (red.), Routledge, 2023.

Artiklar

Rörelser mot det industriella. Bergsbruk och historisk förändring, av Måns Jansson och Göran Rydén, *Historisk tidskrift* 3/2024.

Tidskrifter

Övrigt

Politiska minnen och traderade berättelser: Historieförmedling bland kvinnor inom svenska adeln under den tidigmoderna epoken (1567-1742), av Hanna Bendz, Umeå universitet, 2024,

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-226355>

Kompostering i historiska trädgårdar och parker, av Maria Flinck och Catarina Sjöberg, 2024,
<https://www.gu.se/hantverkslaboratoriet/kompostering-i-historiska-tradgardar-och-parker>

3.FORSKNINGSPROJEKT

I kronans, allmogens eller adelns tjänst? Landshövdingen som ämbetsman, bondevän och godsägare 1670-1720.

Daniel Spindel, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet.

The Swedish gift explosion 1942 – 1951.

Ylva Hasselberg, Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala universitet.

(Jan Wallanders och Tom Hedelius stiftelse)

4.UTSTÄLLNINGAR

Romantiken – ett sätt att se, Nationalmuseum

26 september 2024 – 5 januari 2025

<https://www.nationalmuseum.se/utst%C3%A4llningar/romantiken>

**Sagan om Sofiero – från kunglig park till folkets trädgård.
Sofiero slott.**

Ny permanent utställning 5 juni 2024-

[Pengar!](#)

Ekonomiska
1 juni 2024 –

museet

<https://svenskhistoria.se/pengar/>

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utställningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott
20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

5.ÖVRIGT

Nätverk för slotts- och herrgårdsmuseer bildat

Den 5 september samlades representanter från 10 slotts- och herrgårdsmuseer på Löfstad slott utanför Norrköping för att diskutera möjligheterna att bilda ett nätverk. Representanter från ytterligare sju anläggningar var intresserade av att vara med, men kunde av olika skäl inte närvara.

Målet med nätverket är att öka utbytet av information, kunskap, erfarenheter, pedagogik och forskning mellan dels de olika museerna, dels mellan museerna och forskarvärlden. På så sätt hoppas nätverket kunna bidra till att säkra och även höja kvalitén i museernas verksamhet, samt bidra med inspiration och nya idéer.

Mötet kunde genomföras tack vare stöd från Kungliga Patriotiska Sällskapet.

Nästa nätverksmöte kommer att äga rum hösten 2025 på Österbybruks herrgård i Uppland. Mer information kommer senare i höst.

Föredrag om Skoklosters ägare 12 december

”Familjerna på Skokloster: Wrangel, Brahe och von Essen”, av Mårten Hougström och Kim von Essen, Genealogisk Föreningen, <https://www.genealogi.net/>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk

för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har åtta konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

Nordiskt slotts- och herrgårdssymposium

Sedan 1999 har de nordiska länderna turats om att ordna ett symposium om slott och herrgårdar, med syfte att sammanföra forskare, museitjänstemän och gårdsägare. <https://herregaardsforskning.dk/netvaerk/nordisk-slots-og-herregaardssymposium/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel

äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

- 1) via hemsidans sökformulär på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller
- 2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2024:

Genomgång av de adliga bouppteckningarna i Göta och Svea hovrätter påbörjad, med syfte att kartlägga ägarförhållandena på herrgårdarna i Sverige och slå fast herrgårdarnas och godsens storlek från mellan 1740 och 1900. Hittills har jag gått igenom 900 bouppteckningar. Informationen läggs ut kontinuerligt i databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i->

[herrgardsdatabasen](#) och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, stånds gårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

-

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar

Göran

Herrgårdsnytt nummer 122, 20240901

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1010 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

Nodes of knowledge – manor houses in the 18th century. Final conference of the research project Herrenhauszentrum des Ostseeraums, 23 – 26 October 2024, Universität Greifswald

<https://cdfi.uni-greifswald.de/en/art-history/research/research-centre-for-manors-in-the-baltic-sea-region/appointments/event-details/n/final-conference-nodes-of-knowledge-manor-houses-in-the-18th-century-183417/>

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. Tema: Nordens herregårde som dannelsescentre. <https://herregaardsforskning.dk/nyheder/invitation-til-nordisk-slots-og-herregaardssymposium-2024/> . Sista dag för anmälan 5 juli.

2.LITTERATUR

Böcker

Comfortable Everyday Life at the Swedish Eighteenth-Century Näs Manor, av Carolina Brown, Amsterdam University Press, 2024.

Book <https://www.aup.nl/en/book/9789048562374/comfortable-everyday-life-at-the-swedish-eighteenth-century-naes-manor>

E-book <https://www.aup.nl/en/book/9789048562381/comfortable-everyday-life-at-the-swedish-eighteenth-century-naes-manor>

Thegns Around the North Sea: Elite, Nobility, Aristocracy of the Late Viking Age, av Denis Sukhino-Khomenko, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet, 2024. <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/81920>

Making themselves heard. Women's and men's voice through the regional petitioning process in Sweden, 1758–1880, av Jezzica Israelsson, Historiska institutionen, Uppsala universitet, 2024.

Värmlands landshövdingar och hertigar, av Ingemar Eliasson, Votum Förlag, 2024.

Hansan. Ett handelsimperiums uppgång och fall, av Dick Harrison: Historiska Media, 2024.

Artiklar

Med 1600-talet in i framtiden. Arkeologi och arkivfynd kastar nytt ljus över Lagersbergs historia, av Louise Hackelberg, *Bebyggelsehistorisk tidskrift* nr 86, 2024.

Erik Rauckman – överstelöjtnanten utan adelsbrev, av Göran Sparrlöf, *Släkt och Hävd*, 3/2024.

Ärkebiskopens ståtliga stadspalats, av Thorsten Sandberg, *Gods & Gårdar* 10/2024.

Du tronar på minnen från fornstora dar. En parafras av romarriket på Skoklosters slott, av Cecilia Karlsson, *Medusa*, 2024.

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

**Sagan om Sofiero – från kunglig park till folkets trädgård.
Sofiero slott.**

Ny permanent utställning 5 juni 2024-

Mat och kläder på Ljungs slott

”Matförvaring. Hur förvarades maten före det moderna kylskåpet och frysens intåg i hemmet. Hur använde man sig av isskåp, jordkällare, stuka, mjölksyrning, konservering, torkning, saltning, vattenglas m.m?”

”Alltid chic och elegant – en modeveten och sykunnig dams historiska och moderna kläder.”

23 juni-30 september 2024.

<https://ljungsslott.com/>

Pengar!

Ekonomiska
1 juni 2024 –

museet

<https://svenskhistoria.se/pengar/>

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utställningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott
20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskilskallansvaner.se/gyllenhielm-ribbing/>

5. ÖVRIGT

Föredrag om Skoklosters ägare 12 december

”Familjerna på Skokloster: Wrangel, Brahe och von Essen”, av Mårten Hougström och Kim von Essen, Genealogisk Föreningen, <https://www.genealogi.net/>

Call for papers: HISTORIC HOUSE MUSEUMS: NORDIC PERSPECTIVES

The anthology Historic House Museums: Nordic Perspectives (tentative title) presents a broad range of perspectives on historic house museums in the Nordic countries – Denmark, Sweden, Norway, Finland, Greenland, Faroe Islands, and Iceland. The book sheds light on how the Nordic countries understand, define, preserve, exhibit, manage, and communicate about our historic house museums. This includes house museums in the broadest sense of the word - from farmhouses, manor houses, artist homes, bunker museums, open air museums, and other types of historic buildings that have been preserved, and where people have lived for shorter or longer periods of time.

The submission date is October 1st, 2024, by e-mail to postdoc Mia F. Yates: my@cc.au.dk We ask that you include your full name, organisation and CV, in your submission, along with your proposal. Information about submissions can also be found at this link: <https://museologi.au.dk/publikationer/call-for-papers>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-kordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel

äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

- 1) via hemsidans sökformulär på:
<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller
- 2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2024:

Genomgång av de adliga bouppteckningarna i Göta och Svea hovrätter påbörjad, med syfte att kartlägga ägarförhållandena på herrgårdarna i Sverige och slå fast herrgårdarnas och godsens storlek från mellan 1740 och 1900. Hittills har jag gått igenom 900 bouppteckningar. Informationen läggs ut kontinuerligt i databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

-

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar

Göran

Herrgårdsnytt nummer 121, 20240801

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1010 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar – genomgång av adliga bouppteckningar påbörjad.

Under våren och sommaren har jag inlett det lustfyllda men mycket mödosamma arbetet med att lägga in uppgifter om herrgårdars ägare och storlek åren 1730 till 1900 utifrån uppgifterna i de adliga bouppteckningarna.

Genom bouppteckningarna erhålls inte bara säkra uppgifter om vem som äger vad och när, utan även hur stora godsens har varit som lydde under respektive herrgård. Bouppteckningarna från tiden före 1750 innehåller dessutom inte sällan beskrivningar av ägarförhållanden längre tillbaka, samt redogörelser för de viktigaste köpebrev, lagfarternas och lånehandlingarna.

Hittills har jag gått igenom ca 800 bouppteckningar, främst från Göta hovrätts arkiv. Det arkivet omfattar uppskattningsvis 7500 bouppteckningar, så det kommer att dröja innan detta är färdigt. Därefter väntar alla adliga bouppteckningar i Svea hovrätts arkiv...

Anledningen till att jag börjat med Göta hovrätt är att vi ofta saknar tillförlitliga uppgifter om ägarförhållandena på herrgårdar i södra och västra Sverige. Här fanns ett stort antal herrgårdar med små gods, vilket förde med sig att många dem, särskilt i Småland och Västergötland, tidigt antingen avhystes och slogs ihop med en större herrgård, eller köptes upp av bönder, som styckade egendomarna i mindre enheter. Flera för mig tidigare helt okända säterier har på så sätt dykt upp, och lagts in i databasen. Min förhoppning är också att denna systematiska genomgång skall leda till upptäckten av fler fideikommiss.

1.KONFERENSER

Nodes of knowledge – manor houses in the 18th century. Final conference of the research project Herrenhauszentrum des Ostseeraums, 23 – 26 October 2024, Universität Greifswald

<https://cdfi.uni-greifswald.de/en/art-history/research/research-centre-for-manors-in-the-baltic-sea-region/appointments/event-details/n/final-conference-nodes-of-knowledge-manor-houses-in-the-18th-century-183417/>

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. Tema: Nordens herregårde som dannelsescentre. <https://herregaardsforskning.dk/nyheder/invitation-til-nordisk-slots-og-herregaardssymposium-2024/> . Sista dag för anmälan 5 juli.

The second European Symposium on the conservation of historic fruit and kitchen gardens Future in the past – Conservation through sustainable innovation. 5 September 2024, Culinary Estate

Parc Broekhuizen & Zuylestein Estate in Leersum, The Netherlands. https://encounter.network/wp-content/uploads/2024/06/24021sKBL_E_Invitation_2SYMP_HistGardens_v7.pdf

2.LITTERATUR

Böcker

Det stora Burenskiöldska fideikommisset, dess fideikommissarier och deras tid, av Lars Ekeman, Almiga förlag, 2024.

Isak Gustaf Clason. Resan mot en ny arkitektur, av Kerstin Barup och Mats Edström, bokförlaget Stolpe, 2024.

Reconsidering Raseborg, New approaches to a medieval castle in Finland, av Tuuli Heionen, Maija Holappa, Tarja Knuutinen, Janne Harjula och Georg Haggrén (red.), Archaeologia Medii Aevi Finlandiae XXIX, 2023.

Kartano Kuopion takana (En herrgård bortom Kuopio), av Atte von Wright, 2024.

Living Tradition: The Architecture and Urbanism, av Hugh Petter, Triglyph books, 2023.

Old Homes, New Life: The resurgence of the British country house, av Clive Aslet, Triglyph books, 2020.

Emblems at Läckö. An insight into the visual world of Magnus Gabriel and Maria Euphrosyne De la Gardie, av Simon McKeown, Skara Stiftshistoriska Sällskap, 2024.

Artiklar

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

**Sagan om Sofiero – från kunglig park till folkets trädgård.
Sofiero slott.**

Ny permanent utställning 5 juni 2024-

Mat och kläder på Ljungs slott

”Matförvaring. Hur förvarades maten före det moderna kylskåpet och frysens intåg i hemmet. Hur använde man sig av isskåp, jordkällare, stuka, mjölkstyrning, konservering, torkning, saltning, vattenglas m.m?”

”Alltid chic och elegant – en modeveten och sykunnig dams historiska och moderna kläder.”

23 juni-30 september 2024.

<https://ljugsslott.com/>

Pengar!

Ekonomiska
1 juni 2024 –

museet

<https://svenskhistoria.se/pengar/>

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utställningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott
20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

5.ÖVRIGT

Nätverket Svenska slotts- och herrgårdsmuser 5 september 2024, Löfstad slott.

Mötet syftar till att undersöka möjligheterna att bilda ett nätverk för svenska slott- och herrgårdsmuseer, med målet att öka utbytet mellan dels de olika museerna, dels mellan museerna och forskarvärlden.

Mer information och anmälan senast 30 augusti 2024 via sidan

<https://lofstad.se/evenemang/naetverkstraeff-svenska-slotts-och-herrgaardsmuseer/>

Call for papers: HISTORIC HOUSE MUSEUMS: NORDIC PERSPECTIVES

The anthology *Historic House Museums: Nordic Perspectives* (tentative title) presents a broad range of perspectives on historic house museums in the Nordic countries – Denmark, Sweden, Norway, Finland, Greenland, Faroe Islands, and Iceland. The book sheds light on how the Nordic countries understand, define, preserve, exhibit, manage, and communicate about our historic house museums. This includes house museums in the broadest sense of the word - from farmhouses, manor houses, artist homes, bunker museums, open air museums, and other types of historic buildings that have been preserved, and where people have lived for shorter or longer periods of time.

The submission date is October 1st, 2024, by e-mail to postdoc Mia F. Yates: my@cc.au.dk We ask that you include your full name, organisation and CV, in your submission, along with your proposal. Information about submissions can also be found at this link: <https://museologi.au.dk/publikationer/call-for-papers>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center for herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-kordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en

gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel

äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

- 1) via hemsidans sökformulär på:
<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller
- 2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar

Göran

Herrgårdsnytt nummer 120, 20240608

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1015 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

Nodes of knowledge – manor houses in the 18th century. Final conference of the research project Herrenhauszentrum des Ostseeraums, 23 – 26 October 2024, Universität Greifswald

<https://cdfi.uni-greifswald.de/en/art-history/research/research-centre-for-manors-in-the-baltic-sea-region/appointments/event-details/n/final-conference-nodes-of-knowledge-manor-houses-in-the-18th-century-183417/>

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. Tema: Nordens herregårde som

dannelsescentre. <https://herregaardsforskning.dk/nyheder/invitation-til-nordisk-slots-og-herregaardssymposium-2024/> . Sista dag för anmälan 5 juli.

“Manors at War”, 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland.

<https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

2.LITTERATUR

Böcker

Kartanot ja maatalouden muutos Wirzenius–Wegelius-suvun kirjeissä 1850–1910 (Country estates and the change in agriculture in letters of the Wirzenius-Wegelius family, 1850–1910), av Elsa Hietala, 2024.

<https://www.utupub.fi/handle/10024/176692>

Historien om Görväln. Slottet, parken och träden i arboretet, av Kerstin Sköld, Järfälla kommun, 2024

The Formal Call in the making of the Baltic Bourgeoisie, av Kekke Stadin, Routledge, 2022.

Kakelugnen i Sverige, av Kurt Almqvist & Svante Helmbaek Tirén (red.), Bokförlaget Stolpe, 2024.

Drottning Louise. Som om jag vore något märkvärdigt, av Lisa Viktorsson, Recito Förlag, 2024.

Människor och målningar. Inredningsmåleri i hälsingegårdar 1750–1800, av Lars Nylander, Institutionen för kulturvård, Göteborgs universitet, 2024.

Artiklar

”Gudsfruktan, dygd och ära och ett anständigt lefverne och upförande” – adlig ideologi i svenska fideikommissbrev 1686 –1810, av

Brita Planck, *Rig* 1/2024. <https://gustavadolfsakademien.bokorder.se/sv-se/download/e668b29a-0dd8-4d53-a22b-b124a3282f56>

Energikris och resurskonflikt. Debatten om skogsdödandet i Sverige 1740 – 1820, av Alexander Engström, *Historisk tidskrift* 2/2024.

Den sidste karoliner. Magnus Stenbocks minde, av Emil Hilton Saggau, *Historisk tidskrift* 2/2024.

Curiosities in the Far North: Collecting networks in Norway, 1600–1730, av Mattias Ekman, *Journal of the History of Collections*, 2024

<https://academic.oup.com/jhc/advance-article-abstract/doi/10.1093/jhc/fhae008/7634705>

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Pengar!

Ekonomiska
1 juni 2024 –

museet

<https://svenskhistoria.se/pengar/>

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utställningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott
20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

5.ÖVRIGT

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärd's stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-kordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel

äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

-

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar

Göran

Herrgårdsnytt nummer 119, 20240502

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1007 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

Uppdaterad lista över fideikommissen på HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

Till dags dato har projektet *Att konservera godsen vid släkten. Fideikommiss i Sverige under 400 år* dokumenterat omkring 380 fideikommiss, varav 340 var fideikommiss på fastigheter som tillsammans omfattade omkring 470 herrgårdar och stadsfastigheter. Sök fram dem via <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> genom att skriva in *fideikommiss* i sökrutan Typ av transaktion.

1.KONFERENSER

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. <https://herregaardsforskning.dk/nyheder/call-papers-nordisk-slots-herrgaardssymposium-2024/>

"Manors at War", 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland.

<https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

The public country house: 'Treasure of quiet beauty' or a site for public histories? 16-17 May 2024, V&A South Kensington.

The event will bring together colleagues working across heritage, museums, arts & culture, and academia to collaboratively explore the past, present, and potential future/s of the British country house.

<https://encounter.network/wp-content/uploads/2023/12/The-Public-Country-House-CfP.pdf>

Outside the Demesne walls: Estate villages and towns, 12-14 May, 2024, 22nd Annual Historic Houses International Conference, Centre for the Study of Historic Irish Houses and Estates, History Department, Maynooth University

<https://www.maynoothuniversity.ie/centre-study-historic-irish-houses-and-estates/news/22nd-annual-historic-houses-international-conference>

2.LITTERATUR

Böcker

Drömmen om en förlorad värld. Berättelsen om arkitekt Carl Wilhelm Carlberg och Gunnebo slott, av Stefan Günther, Norstedts, 2024

Hellekis säteri – historien om ett gods på Kinnekulle, av Anna Lokrantz och Anders Lokrantz, Lokrantz förlag, 2024.

Åkers bergslag – kanoner och krut. Malmen, vattnet, skogen och människorna vid bruken, av Johan Knutsson, Eva Sundström, Henrik Elmberg och Pehr Bengtsson, Sörmlands museums förlag, 2024.

Historiska smaker från fyra århundraden. Svenska handskrivna recept av kvinnor under 1200-, 1600-, 1700- och 1800-talen, av Ulrica Söderlind, Universus Academic Press, 2024.

Fåfänga var min passion. Agenten, charmören och äventyraren Johan Adam Graaner (1782–1819), av Dag Retsö, Appell förlag, 2024.

Flitiga och sysslösa. Essäer om 1700-talets Europa, av Johanna Ilmakunnas, Appell förlag, 2024.

The Nordic Minuet. Royal Fashion and Peasant Tradition, av Egil Bakka, Anne Margrete Fiskvik och Petri Hoppu (red.), 2024.

www.openbookpublishers.com/books/10.11647/obp.0314

Berättelser kring numismatik. 1700-talets Stockholm & Bellman, av Monica Golabiewski Lannby, 2024

Grevinnan Fredrique. Morddramat i Falun 1815, av Anna-Lena Berg, Whip Media, 2024.

A very private school, av Charles Spencer, William Collins, 2024.

Däggjurens nykomlingar. Hur kom de hit och hur gick det?, av Kjell Danell, Gidlunds förlag, 2024.

Artiklar

To their credit: the aristocracy and commercial credit in Europe, c.1750–1820, av Jon Stobart, Johanna Ilmakunnas och Anne Sophie Overkamp, *Journal of Modern European History*, 2024.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/16118944241241429>

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

Medel beviljade från Carl-Göran Adelswärds stiftelse

En reglerad evighet. Svenska fideikommiss under 400 år, Martin Dackling

Det stora Burenskiöldska fideikommisset, dess fideikommissarier och deras tid, Lars Ekeman

Ekolsund – byggnader och trädgårdsanläggning. Ett stormaktsslott i Mälardalens kultursfär, Claes Ellehag

Se mer på www.cgastiftelse.se .

4.UTSTÄLLNINGAR

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utställningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott
20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

5.ÖVRIGT

Hemsida för nätverket Country House Servants

<https://countryhouseservants.mmu.ac.uk/>

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-kordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel

äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

- 1) via hemsidans sökformulär på:
<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller
- 2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegods i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar

Göran

Herrgårdsnytt nummer 118, 20240403

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1007 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

CFP, Workshop, Representations of country house servants: visual, literary and prescriptive, Manchester Metropolitan University, 4th June 2024

Proposals of c.300 words, a short biography, and an estimate of travel costs should be sent to Jon Stobart (j.stobart@mmu.ac.uk) and Kristine Dyrmann (Kristine.dyrmann@history.ox.ac.uk) by 18th April November 2024.

<https://encounter.network/wp-content/uploads/2024/03/Workshop-2-CfP.pdf>

CFP, Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark.

<https://herregaardsforskning.dk/nyheder/call-papers-nordisk-slots-herregaardssymposium-2024/>

“Manors at War”, 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland.

<https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

The public country house: ‘Treasure of quiet beauty’ or a site for public histories? 16-17 May 2024, V&A South Kensington.

The event will bring together colleagues working across heritage, museums, arts & culture, and academia to collaboratively explore the past, present, and potential future/s of the British country house.

<https://encounter.network/wp-content/uploads/2023/12/The-Public-Country-House-CfP.pdf>

Outside the Demesne walls: Estate villages and towns, 12-14 May, 2024, 22nd Annual Historic Houses International Conference, Centre for the Study of Historic Irish Houses and Estates, History Department, Maynooth University

<https://www.maynoothuniversity.ie/centre-study-historic-irish-houses-and-estates/news/22nd-annual-historic-houses-international-conference>

2.LITTERATUR

Böcker

Royalty and architecture. Visions and ambitions of European monarchs and nobility, av Clive Aslet och Salmon Frank (red.), Bokförlaget Stolpe, 2024

Det medeltida Sverige, Södermanland 2:8, Rekarne, Torshälla stad, av Christian Lovén och Kaj Janzon, Riksarkivet, 2023.

Bürgerlicher Aufstieg im Spiegel der Objektkultur im 18. Jahrhundert, av Julia Trinkert and Philipp Zitzlsperger (red.). Dresden 2023 (Open Access: <https://doi.org/10.11588/arthistoricum.1204>).

Sveriges Ridderskap och Adels vapenbok, av Otto von Schwerin och Göran Mörner, Hemera bokförlag, 2024.

För samhällets bestånd och Guds rikes förkovran. Prästerskapets undervisning kring hushåll, barn och äktenskap i svenska postillor 1686–1770, av Niklas Antonsson, Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi, Åbo Akademi, 2024.

Att skola en stormakt. Framväxten av 1600-talets skolsystem genom lokalsamhällets aktörer, av Pontus Folkesson, Historiska institutionen, Stockholms universitet, 2024.

Moskvas erövrare. Jacob de la Gardie, av Peter Ullgren, Historiska Media, 2024.

På besök i stormaktstidens Sverige, av Ingemar Oscarsson, Natur & Kultur 2024.

Hermans historia. Berättad av tre sentida ättlingar, av Andreas Anderberg, 2023.

Anders Lundquist. Drottningens protegé. Ett konstnärsliv i det tidiga 1800-talet, med kommentarer av Einar Lyth, Kjell Lund, Ingemar Söderström och Peter Ekström, Stockholmia förlag, 2024.

Artiklar

Nytt ljus på Lagersbergs säteris takmålningar, av Louise Hackelberg, *Bergslagshistoria* 35/2023.

Finlands sak(er) – undanförelse av museisamlingar inom Finland och till Sverige under andra världskriget, av Mattias Legné, *Historisk tidskrift för Finland*, vol. 108 nr 4/2023.

Clas Ekeblad den yngres bibliotek på Stola, av Outti Merisalo, *Biblis* 104 Vintern 2023/24, 2024.

Lindholmen. Den bortglömda slottsruinen, av Robin Gullbrandsson, i *Meddelanden / Föreningen för Västgötalitteratur*. 2024.

Influences and Networking in Danish Brick Architecture During the Twelfth and Sixteenth Centuries, av Gunilla Gardelin, i *Building Networks. Exchange of Knowledge, Ideas and Materials in Medieval and Post-Medieval Europe*, av Jeroen Bouwmeester, Laura Patrick and Duncan Berryman (red., Springer 2024. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-51963-5_5

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utställningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

Ideal i gips – Konstakademiens skulptursamlingar under 300 år.

Konstakademien

25 november 2023 – 24 februari 2024

<https://konstakademien.se/events/ideal-i-gips/>

Systrarna Amalia och Aurora – en broderad släktberättelse, Östergötlands museum

23 november 2023 – 5 maj 2024

<https://ostergotlandsmuseum.se/utstaellningar/aktuella-utstaellningar/systrarna-amalia-och-aurora/>

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott 20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

5.ÖVRIGT

Besök herrgårdsparker med Föreningen för Dendrologi och parkvård 2024

Föreningen gör under 2024 en rad exkursioner till slotts- och herrgårdsparker i Sverige, bl.a. dem på Krusenberg, Steninge och Rosersberg i Uppland, Mårbacka och Rottneros i Värmland, Baldersnäs i Dalsland och Kronovall i Skåne. Läs mer på:

<https://www.dendrologerna.se/program/>

Svenska herrgårdsbibliotek som kulturarv – föreläsningsserie på Kungliga biblioteket.

Riddarhuset anordnar tillsammans med Kungl. bibliotekets vänförening Biblis en föreläsningsserie om bibliotek och boksamlingar på slott och herrgårdar: *Kunskapens makt och maktens kunskap. Svenska herrgårdsbibliotek som kulturarv förr och nu.*

Syftet är att uppmärksamma det värdefulla kulturarv som ryms i privata boksamlingar på slott och herrgårdar runt om i landet. Ett antal bokhistoriker, litteraturvetare, herrgårdsägare, bibliotekarier och antikvariatsbokhandlare belyser historiska perspektiv på boksamlande och läsande i svensk herrgårdskultur och de privata bibliotekens viktiga roll för bildande och cirkulation av kunskap under 1600-, 1700- och 1800-talen.

Plats: Kungl. bibliotekets hörsal (KB) i Stockholm.

9 APRIL kl. 17.30 PÅ KB
Om litterära krigsbyten i privatsamlares bibliotek. Exemplet Rålamb på

Länna gård
Peter Sjökvist, docent, bibliotekarie vid Uppsala universitetsbibliotek
Det utvalda biblioteket. Idealbibliotek i 1700-talets herrgårdskultur
Tim Berndtsson, fil.dr vid Uppsala universitet

16 APRIL kl. 17.30 PÅ KB
Bokcirkulation och att förvalta ett kulturarv
Panelsamtal lett av Jonas Nordin, professor vid Lunds universitet, med Mats
Pettersson och Mats Rehnström, antikvariatsbokhandlare, Lars Burman,
professor, överbibliotekarie vid Uppsala universitetsbibliotek, och Greger
Bergvall, bibliotekarie vid Kungliga biblioteket

23 APRIL kl. 17.30 PÅ KB
*Hedvig Ulrica De Geer och hennes böcker. En intellektuell kvinna på
Lövestabruk*
Carina Burman, författare och docent vid Uppsala universitet
*Kvinnor och boksamlade i svenskt 1700-tal. Exempler F. M. Janiçon och
Maria Anna Warmholtz*
Ann Öhrberg, professor em. vid Uppsala universitet

Läs mer på www.riddarhuset.se

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se.

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.

<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-kordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel

äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommissegendomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsen i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar

Göran

Herrgårdsnytt nummer 117, 20240308

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1007 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

CFP, Workshop, Representations of country house servants: visual, literary and prescriptive, Manchester Metropolitan University, 4th June 2024

Proposals of c.300 words, a short biography, and an estimate of travel costs should be sent to Jon Stobart (j.stobart@mmu.ac.uk) and Kristine Dyrmann (Kristine.dyrmann@history.ox.ac.uk) by 18th April November 2024.

<https://www.hsozkult.de/event/id/event-142528>

CFP, Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. <https://herregaardsforskning.dk/nyheder/call-papers-nordisk-slots-herregaardssymposium-2024/>

"Manors at War", 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland.

<https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

The public country house: 'Treasure of quiet beauty' or a site for public histories? 16-17 May 2024, V&A South Kensington.

The event will bring together colleagues working across heritage, museums, arts & culture, and academia to collaboratively explore the past, present, and potential future/s of the British country house.

<https://encounter.network/wp-content/uploads/2023/12/The-Public-Country-House-CfP.pdf>

Outside the Demesne walls: Estate villages and towns, 12-14 May, 2024, 22nd Annual Historic Houses International Conference, Centre for the Study of Historic Irish Houses and Estates, History Department, Maynooth University

<https://www.maynoothuniversity.ie/centre-study-historic-irish-houses-and-estates/news/22nd-annual-historic-houses-international-conference>

2.LITTERATUR

Böcker

Gustav Vasas revolution, av Per Leander, Carlsson Bokförlag 2024.

En prästmans krigsdagbok. Anders Gustaf Klosterbergs minnen från Napoleonkrigen 1813–1814, av Åsa Karlsson (red.), Kungl. Samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia, 2023.

I skuggan av Karl August: Nya perspektiv på det Fersenska upploppet 1810, av Lars Hultman, Lunds universitet, 2024.

Näfveqvarn. Ett bruksbibliotek, av Sebastian Casinge och Maths Rehnström, Katalog 85, Antikvariat Mats Rehnström, 2024.

Artiklar

Olof Svart's Two Manors: Career and Ostentation in Early Sixteenth-Century Sweden and Finland, av Tapio Salminen och Martin Rundkvist, *International Journal of Historical Archaeology*, 2024.

<https://link.springer.com/article/10.1007/s10761-024-00732-y>

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Nordbor. Nordiska museet.

<https://www.nordiskamuseet.se/utställningar/nordbor/>

10 februari 2024 –

**Ideal i gips – Konstakademiens skulptursamlingar under 300 år.
Konstakademien**

25 november 2023 – 24 februari 2024

<https://konstakademien.se/events/ideal-i-gips/>

**Systrarna Amalia och Aurora – en broderad släktberättelse,
Östergötlands museum**

23 november 2023 – 5 maj 2024

<https://ostergotlandsmuseum.se/utstaellningar/aktuella-utstaellningar/systrarna-amalia-och-aurora/>

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott

20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

**Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första
halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.**

17 juni-

<https://www.eskilskallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

5.ÖVRIGT

**Svenska herrgårdsbibliotek som kulturarv – föreläsningsserie på
Kungliga biblioteket.**

Riddarhuset anordnar tillsammans med Kungl. bibliotekets vänförening Biblis en föreläsningsserie om bibliotek och boksamlingar på slott och herrgårdar: *Kunskapens makt och maktens kunskap. Svenska herrgårdsbibliotek som kulturarv förr och nu.*

Syftet är att uppmärksamma det värdefulla kulturarv som ryms i privata boksamlingar på slott och herrgårdar runt om i landet. Ett antal bokhistoriker, litteraturvetare, herrgårdsägare, bibliotekarier och antikvariatbokhandlare belyser historiska perspektiv på boksamlade och

läsande i svensk herrgårdskultur och de privata bibliotekens viktiga roll för bildande och cirkulation av kunskap under 1600-, 1700- och 1800-talen.

Plats: Kungl. bibliotekets hörsal (KB) i Stockholm.

12 MARS kl. 17.30 PÅ KB

Wiveka Trolles bibliotek på Trolleholms Slott – ett verktyg i livets tjänst
Anita Ankarcrona, fil.dr, bokhistoriker, i samtal med Gustaf Trolle-Bonde, greve

9 APRIL kl. 17.30 PÅ KB

Om litterära krigsbyten i privatsamlares bibliotek. Exemplet Rålamb på Länna gård
Peter Sjökvist, docent, bibliotekarie vid Uppsala universitetsbibliotek
Det utvalda biblioteket. Idealbibliotek i 1700-talets herrgårdskultur
Tim Berndtsson, fil.dr vid Uppsala universitet

16 APRIL kl. 17.30 PÅ KB

Bokcirkulation och att förvalta ett kulturarv
Panelsamtal lett av Jonas Nordin, professor vid Lunds universitet, med Mats Petersson och Mats Rehnström, antikvariatsbokhandlare, Lars Burman, professor, överbibliotekarie vid Uppsala universitetsbibliotek, och Greger Bergvall, bibliotekarie vid Kungliga biblioteket

23 APRIL kl. 17.30 PÅ KB

Hedvig Ulrica De Geer och hennes böcker. En intellektuell kvinna på Lövstabruk
Carina Burman, författare och docent vid Uppsala universitet
Kvinnor och boksamlande i svenskt 1700-tal. Exemplet F. M. Janiçon och Maria Anna Warmholtz
Ann Öhrberg, professor em. vid Uppsala universitet

Läs mer på www.riddarhuset.se

Adliga testamenten på Förmoderna seminariet i Lund 15 mars

Jonas Thorup Thomsen presenterar artikelutkastet "Adelns testamenten: Arv och egendomsfördelning inom svensk adel, 1750–1810".

Fredag den 15 mars klockan 13:15–15:00 presenterar

För mer information och textunderlag kontakta Elisabeth Geevers:
elisabeth.geevers@hist.lu.se

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning
stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.
<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6. HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett

databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendor, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landerier" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 116, 20240201

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1007 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

1.KONFERENSER

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. <https://herregaardsforskning.dk/nyheder/save-the-date-nordisk-slots-og-herregaardssymposium-2024/>

CFP, Household Economy in the Nordics (16th to 20th centuries) Lund University, 4-5 June 2024.

The workshop emphasizes a comparative dimension and a long-term perspective across different places and periods, aiming to develop a shared framework that allows comparison between the Nordic countries from the 16th to the 20th centuries. We welcome all papers that focus on one or several Nordic countries. If you are interested, please submit an abstract of 300-500 words, along with your affiliation and contact information, to the organizers (both) at the following email addresses:

Matteo Pompermaier matteo.pompermaier@unibs.it

Martin Dackling martin.dackling@hist.lu.se

The submission deadline is set for February 17th, 2024.

The public country house: 'Treasure of quiet beauty' or a site for public histories? 16-17 May 2024, V&A South Kensington.

The event will bring together colleagues working across heritage, museums, arts & culture, and academia to collaboratively explore the past, present, and potential future/s of the British country house.

<https://encounter.network/wp-content/uploads/2023/12/The-Public-Country-House-CfP.pdf>

CFP, "Manors at War", 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland.

<https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

CFP; Outside the Demesne walls: Estate villages and towns, 12-14 May, 2024, 22nd Annual Historic Houses International Conference, Centre for the Study of Historic Irish Houses and Estates, History Department, Maynooth University

<https://www.maynoothuniversity.ie/centre-study-historic-irish-houses-and-estates/news/22nd-annual-historic-houses-international-conference>

2.LITTERATUR

Böcker

Från Pehr Stenbergs värld, av Alf Arvidsson, Ina Lindblom och Richard Pettersson, Etnologiska skrifter, Umeå universitet, 2023,
<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-217515>

Entreprenören Louis De Geer och hans samtid, 1587–1652, av Hans De Geer, Carlsson Bokförlag, 2023.

Plats i staden. Göteborgs judiska artonhundratalet, av Pia Lundqvist, red., Bokförlaget Korpen, 2023.

Artiklar

Material cultures of warmth in England and Sweden during the long eighteenth century, av Johanna Ilmakunnas och Jon Stobart, i: *Energy in the Early Modern Home. Material Cultures of Domestic Energy Consumption in Europe, 1450–1850*, av Wout Saelens, Bruno Blondé och Wouter Ryckbosch (red.), Routledge, 2023.

Stjersunds slott i Närke och Göta kanal. Samband och växelvis påverkan, av Björn Hasselgren, *Uppsala Papers in Economic History*, 2023,
<https://journals.uu.se/upeh/article/view/575>

Tidskrifter

Övrigt

De byggande kvinnorna. Adelskvinnors roll och inflytande i byggprocesser under 1600- och 1700-talet, av Linnea Wessberg, kandidatuppsats, Institutionen för kulturvård, Göteborgs universitet, 2023.
<https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/79133>

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

Ideal i gips – Konstakademiens skulptursamlingar under 300 år. Konstakademien

25 november 2023 – 24 februari 2024

<https://konstakademien.se/events/ideal-i-gips/>

Systrarna Amalia och Aurora – en broderad släktberättelse, Östergötlands museum

23 november 2023 – 5 maj 2024

<https://ostergotlandsmuseum.se/utstaellningar/aktuella-utstaellningar/systrarna-amalia-och-aurora/>

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott

20 oktober 2023 – hela 2024

<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.

17 juni-

<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

5.ÖVRIGT

Djurgårdar och djurhagar. Ett digitalt halvdagssymposium 6 februari 2024

Tid: 13:00 – 17:00

Zoomlänk: <https://slu-se.zoom.us/j/64447510434>

Lösenkod: 112233

Elyze Storm-Smeets Special Associate Professor in Landscape Architecture, Wageningen University Key-note lecture: The history and heritage of Dutch deer parks

Åsa Ahrland Docent i agrarhistoria, universitetslektor i landskapsarkitektur, SLU Drömmen om ett jordiskt paradys. Perspektiv på djurgården som idé

Patrik Olsson Fil. dr. i kulturgeografi, universitetsadjunkt i landskapsarkitektur, SLU Djurgårdar i Sverige 1600–1800 – en historisk-geografisk undersökning

Örjan Kardell Fil. dr. i agrarhistoria, forskare i historia, Uppsala universitet Hjortar och djurgårdar i Suecian respektive geometriska avmätningar, 1680–1720

Clas Tollin Docent och forskare i agrarhistoria, SLU Från klosterägor till kunglig hjortpark. Djurgården i Stockholm fram till Gustav III.

Henrik Niklasson Naturvårdsintendent och jägmästare vid Kgl. Djurgårdsförvaltningen Kungliga Djurgården från tidigt 1800-tal till dess avveckling via Hjorthagen till Gripsholm.

Symposiet arrangeras av Institutionen för Landskapsarkitektur, planering och förvaltning och Avdelningen för agrarhistoria. Kontakt: Patrik Olsson, patrik.olsson@slu.se, och Martin Andersson, martin.a.andersson@slu.se

Symposiet är öppet för alla intresserade, ingen föranmälan krävs.

Uppsala högre seminarium i agrarhistoria våren 2024

Onsdagen den 21 februari kl. 13:00–15:00 Anton Larsson (Arkeologi, Stockholms universitet) Landslide Archaeology: Past hazards and disasters in the Göta River Valley and beyond

Onsdagen den 6 mars kl. 13:00–15:00 Dianne Unsain (Arkeologi, Stockholms universitet) Exploring the Relationship Between Socio-economic Status and Animal Exploitation in Medieval France

Onsdagen den 3 april kl. 13:00–15:00 Henrik Svensson (Geografi, Högskolan Kristianstad) För eller emot? Böndernas inställning till enskiftet: en "enkätundersökning"

Onsdagen den 17 april kl. 13:00–15:00 Maja Lundqvist (Ekonomisk historia, Uppsala universitet) Skifte och hemmansklyvning i Uppsala län

Onsdagen den 8 maj kl. 13:00–15:00 Ville-Pella Kääriäinen (Historia, Helsingfors universitet) The Crown and the Landless in the periphery of the Swedish Empire: State Formation in Iisalmi Parish, 1639-1699

Onsdagen den 15 maj kl. 13:00–15:00 Joshua Rhodes (History, Durham University) Farm sizes and agrarian capitalism in England, c.1600-1850

Onsdagen den 29 maj kl. 13:00–15:00 Martin Andersson (Agrarhistoria, SLU) A population history of sixteenth-century Sweden

Seminarierna är öppna för alla intresserade (på Zoom) VARMT VÄLKOMMEN!
Martin Andersson martin.a.andersson@slu.se

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning
stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse
Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.
<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning
På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6. HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel

äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ågarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i->

[herrgardsdatabasen](#) och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsens i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

Herrgårdsnytt nummer 115, 20240106

Hej alla herrgårdsintresserade!

Ni som får detta utskick är antingen sådana som visat intresse för att få information om vad som händer på herrgårdsforskningsfronten eller är sådana som jag anser bör bli informerade. Information skickas ut vid ungefär 10 tillfällen per år.

För närvarande når nyhetsbrevet 1007 forskare, arkivarier, museitjänstemän, institutioner och gårdsägare. Sprid gärna kunskapen om listans existens. Hör av er om ni inte vill nås av denna information, så stryker jag er från e-postlistan.

Herrgårdsnytt har skickats ut sedan 2012. Den information som sänts ut hittills finns samlad i PDF-filer på hemsidan **Svenska herrgårdar**, www.svenskaherrgardar.se under fliken "Herrgårdsnytt".

HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 400 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Nyhet: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Även ny information om en rad nyupptäckta fideikommiss. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegendorar, dess innehavare och storlek.

1.KONFERENSER

Nordiskt Slotts- och herrgårdssymposium, 19-21 september 2024, Fyn, Danmark. <https://herregaardsforskning.dk/netvaerk/nordisk-slots-og-herregaardssymposium/>

CFP, Household Economy in the Nordics (16th to 20th centuries) Lund University, 4-5 June 2024.

The workshop emphasizes a comparative dimension and a long-term perspective across different places and periods, aiming to develop a shared framework that allows comparison between the Nordic countries from the

16th to the 20th centuries. We welcome all papers that focus on one or several Nordic countries. If you are interested, please submit an abstract of 300-500 words, along with your affiliation and contact information, to the organizers (both) at the following email addresses:

Matteo Pompermaier matteo.pompermaier@unibs.it

Martin Dackling martin.dackling@hist.lu.se

The submission deadline is set for February 17th, 2024.

The public country house: 'Treasure of quiet beauty' or a site for public histories? 16-17 May 2024, V&A South Kensington.

The event will bring together colleagues working across heritage, museums, arts & culture, and academia to collaboratively explore the past, present, and potential future/s of the British country house.

<https://encounter.network/wp-content/uploads/2023/12/The-Public-Country-House-CfP.pdf>

CFP, "Manors at War", 8:th ENCOUNTER conference, 13-15 June 2024, KAMU Espoo City Museum, Espoo, Finland.

<https://www.espoo.fi/en/encounter-viii#call-for-paper-53683>

CFP; Outside the Demesne walls: Estate villages and towns, 12-14 May, 2024, 22nd Annual Historic Houses International Conference, Centre for the Study of Historic Irish Houses and Estates, History Department, Maynooth University

<https://www.maynoothuniversity.ie/centre-study-historic-irish-houses-and-estates/news/22nd-annual-historic-houses-international-conference>

2.LITTERATUR

Böcker

Djursholms slott, av Johan Rosell (red.), Skrifter utgivna av Samfundet Djursholms forntid och framtid, 2023

Danderyds kyrka och ätten Banér. En stulen hjälm och en försvunnen kista, av Astrid Roos Ydell. Samfundet Djursholms forntid och framtid, 2023

Tidsbilder från Uppsala och Stockholm kring 1790, med inledning av Rainer Knapas, Svenska Litteratursällskapet i Finland, 2023.

<https://www.sls.fi/sv/utgivning/studentliv-och-riksdagstid-1788-1791>

Om de döda allt annat än gott. Ärekränkande, burleska och infamhumoristiska inslag i svensk gravdiktning under 1600- och 1700-talen, av Daniel Möller, Makadam förlag, 2023.

Dixit. Gustaf III med egna ord, av Jennie Nell, Johannes Heuman, Elisabeth Mansén & Marianne Molander Beyer (red.), Ellerströms förlag, 2023.

Artiklar

Consumption and Living Standards in Early Modern Rural Households: Probate Evidence from Southern Sweden, c. 1680-1860, av *Marcus Falk*, *Lund Papers in Economic History*, no 254, 2023.

<https://portal.research.lu.se/sv/publications/consumption-and-living-standards-in-early-modern-rural-households>

Comfort in a castle: Adaptation due to long-term residency in a historic monument, av *Mattia Legnér*, *Journal of Architecture*, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13602365.2023.2276426>

"om en bonde bor på en herregård, så kallas den herrgård ändock" : platsbegrepp i det svenska agrarsamhället, 1700-2020, av *Carl Mikael Wærn-Carlsson*, *Historik tidskrift* 4/2023, 2023

Årsta slott - Fredrika Bremers barndomshem, av *Thorsten Sandberg*, *Gods & Gårdar* 1/2024.

Tidskrifter

Övrigt

3.FORSKNINGSPROJEKT

4.UTSTÄLLNINGAR

**Ideal i gips – Konstakademiens skulptursamlingar under 300 år.
Konstakademien**

25 november 2023 – 24 februari 2024
<https://konstakademien.se/events/ideal-i-gips/>

**Systrarna Amalia och Aurora – en broderad släktberättelse,
Östergötlands museum**

23 november 2023 – 5 maj 2024
<https://ostergotlandsmuseum.se/utstaellningar/aktuella-utstaellningar/systrarna-amalia-och-aurora/>

Teaterkungen, Livrustkammaren, Stockholms slott

20 oktober 2023 – hela 2024
<https://svenskhistoria.se/teaterkungen/>

**Gyllenhielm och Ribbing -Sundbyholm och dess ägare under första
halvan av 1600-talet, Sundbyholms slott.**

17 juni-
<https://www.eskils kallansvanner.se/gyllenhielm-ribbing/>

5.ÖVRIGT

Brandförsäkringsverkets stiftelse för bebyggelsehistorisk forskning
stöder bebyggelsehistorisk forskning generellt, för mer information, se
www.brandverket.se .

Carl-Göran Adelswärds stiftelse

Stöder forskning om skogsanvändning och herrgårdskultur.
<https://www.cgastiftelse.se/>

Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning

På initiativ av Dansk Center för herregårdsforskning bildades vid en konferens på Gammel Estrup den 6-7 oktober 2015 ett Europeiskt nätverk för herrgårdsforskning - European Network for Country House and Estate Research (ENCOUNTER).

Nätverket verkar för att främja forskningen om herrgårdar och har i nuläget 180 medlemmar. Sedan starten har sju konferenser och tre workshops ordnats och under år 2019 publicerades nätverkets första vetenskapliga volym. Mer information, på: <http://encounter.network/>

6.HEMSIDAN SVENSKA HERRGÅRDAR med Databasen Sveriges Herrgårdar

innehåller omkring 2 300 000 uppgifter från ca 5 000 herrgårdar och 10 300 ståndsgårdar, samt om 220 000 personer, i Sverige och Finland.

Omkring 5 300 herrgårdar, bruk och ståndsgårdar av databasens 10 000 gårdar har försetts med så kallade TORA-koordinater (<https://riksarkivet.se/tora>) vilket innebär att man vid en sökning på en gård får upp den geografiska positionen samt ägarelängden, men även information från andra databaser som är anslutna till TORA, till exempel äldre lantmäterikartor från Lantmäteriverkets arkiv och de Sueciabilder som finns på Kungliga Biblioteket.

Sökningar via kartan kan göras från din dator eller via din mobiltelefon, när du är på resande fot och behöver veta mer om den gård du just passerat.

Sökningar kan göras på två sätt:

1) via hemsidans sökformulär på:

<https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , eller

2) via kartan direkt, på <https://www.svenskaherrgardar.se/sok-karta-menu> .

Men, självfallet innehåller Databasen Sveriges Herrgårdar fortfarande många luckor, oklarheter och rena felaktigheter. Tack alla ni släkt- och hembygdsforskare, släktföreningar och gårdsägare som hittills bidragit med kompletteringar och rättelser. Fortsätt gärna med det – ju mer komplett databasen blir, desto mer användbar blir den. Sprid också gärna kunskapen om hemsidan och databasen.

Nyheter 2023:

December: Uppgifter om sätesgårdar från Det medeltida Sverige (<https://riksarkivet.se/det-medeltida-sverige>) inlagda, för Uppland, Södermanland, Öland, Västmanland och delar av Småland och Östergötland.

Maj: Ägarlängder från 1839 herrgårdar och ståndsgårdar i Finland, från Nikander & Juttikalas verk Säterier och storgårdar i Finland, band 1 och 2, Åströms Sockenboarne från 1993 och Elgenstiernas ättartavlor. Skriv in Finland i sökfältet "Landskap" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga inlagda gårdar i Finland.

Nyheter 2022:

Oktober: Uppdaterad information om herrgårdarna i Östergötland, från Ridderstads lexikon (1875-1877).

Juli: Uppdaterad information om alla bruk i Värmland, efter uppgifter på:

<https://varmlandskindustrihistoria.wordpress.com/>

April: Uppdaterad information om Sveriges och Finlands samtliga drygt 280 fideikommiss med deras ca 450 herrgårdar, ståndsgårdar och stadsfastigheter. Skriv in fideikommiss i sökfältet "Typ av transaktion" på <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> och få upp en lista över samtliga fideikommisssegndomar, dess innehavare och storlek.

Nyheter 2021

November: 15 000 uppgifter om ägare till Göteborgs landerier och Stockholms malmgårdar, från bl.a. Fischers (1923), Enhörnings (2006), S A Wilhelmssons artiklar (1961-1963) och Birgit Lindbergs bok (2002). Om ni vill få upp listor över dessa gårdar, gå då in i sökformuläret på: <https://www.svenskaherrgardar.se/herrgardsdatabasen/sok-i-herrgardsdatabasen> , och skriv "landeri" eller "malmgård" i sökfältet Jordnatur.

Mars-Oktober: 270 000 uppgifter från J A Almquists "Frälsegodsen i Sverige under stormaktstiden," från Småland, Östergötland, Uppland, Södermanland och Östergötland.

Ca 35 000 uppgifter om innehavarna av kyrkoherdeboställen och komministerboställen i Härnösands stift, d.v.s. Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Ångermanland, Norrbotten, Västerbotten och Lappland.

Nyheter 2020

September: Uppgifter från Jan Eric Almquists "Herrgårdarna i Sverige under reformationstiden" från 1960.

Augusti: Uppgifter om drygt 4000 herrgårdars, bruks, ståndsgårdars och civila boställens storlek i mantal och taxeringsvärde år 1882 inlagda i databasen, efter Rosenbergs geografiska lexikon som trycktes åren 1882-1883.

Maj: Genomgången av Elgenstiernas ättartavlor färdig efter 3,5 års arbete, där samtliga personer som ägt, brukat eller innehaft herrgårdar, ståndsgårdar och bruk lagts in i databasen.

Hälsningar
Göran

